

Foglalkoztatási paktumok az Észak-magyarországi régióban

A foglalkoztatási paktumok létrejöttének körülményei

Ez az együttműködési forma az Európai Unióban is mindössze tíz éves múlta tekint vissza, létrehozásával az EU foglalkoztatottsági szintjének javítását célozták. A klasszikus modell szerint a kistérségi szintű többszektörű együttműködések lényege a partnerségen alapuló, helyi szintű foglalkoztatási stratégiára épülő fejlesztések megvalósítása. Az átfogó és összehangolt tervezés érdekében a kistérségi paktumok célkitűzései régiós paktumokba, majd onnan egy országos paktumba csatornázódnak be.

Az Észak-magyarországi régióban a foglalkoztatási paktumok létrejöttét egy 2004-ben a Regionális Fejlesztési Operatív Program keretében kiírt, „A foglalkoztatást elősegítő tevékenységek helyi koordinációjának elősegítése” (ROP 3.2.1) című pályázat generálta. A pályázati kiírás az osztrák foglalkoztatási paktumok mintájára készült, azzal a különbséggel, hogy ott a paktumot létrehozó partnerségi körnek a munkavállalói érdekképviselők is tagjai. Hazánkban ez elsősorban azért nem valósult meg, mert a szakszervezeteknek nincsenek kistérségi szintű képviseletei.

A régióban összesen 11 db kistérségi foglalkoztatási paktum jött létre, ebből Nógrád megyében 6 (a megye minden kistérségében), Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 5. Heves megye egyetlen kistérségében sem született foglalkoztatási paktum. Az általunk megkérdezett szakértők véleménye szerint ennek oka, hogy a kistérségek nem rendelkeztek ebben a megyében kellő információval a pályázati kiírás nyújtotta lehetőségekről továbbá nem volt olyan szervezet, személy, aki a folyamat élére állt volna és mozgósítani tudta volna az érintett térségi szereplőket. Nógrád megyében a NORDA és a Nógrád Megyei Munkaügyi Központ aktivitásának köszönhetően jöttek létre a kistérségi partnerségek és kerültek beadásra a forrás megteremtését biztosító pályázatok. Itt a kistérségi célkitűzések összehangolására megyei szintű paktum is született. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, négy esetben (Edelényi, Szikszói, Sátoraljaújhelyi, Mezőkövesdi kistérség) a Hatvani Területfejlesztési Iroda kezdeményezésére és aktív közreműködésével születtek meg a paktumok, az Encsi kistérségben az Abaúji Kistérségi Területfejlesztési Szövetség volt a gesztor szervezet.

Történt egy kísérlet régiós szintű paktum létrehozására a Talentum Kht. irányításával, melynek elsődleges célkitűzése a közmunkásokat foglalkoztató nagy állami és önkormányzati vállalatok tevékenységének összehangolása, a közmunka programok hatékonyságának növelése. Ezek a célkitűzések nem feleltek meg az OFA által meghatározott kritériumoknak és nem kapta meg a minősített foglalkoztatási paktum védjegyet.

A pályázati kiírás meghatározta a paktumok létrehozásának lépéseit, a paktum tartalmi elemeit és szervezeti struktúráját. Ennek értelmében a paktumok létrehozása az alábbi forgatókönyv szerint zajlott minden esetben:

- A foglalkoztatási paktum létrehozása céljából kistérségi partnerségek jöttek létre a helyi önkormányzatok, munkaügyi központok, gazdasági szereplők (vállalkozások, kamarák), képző intézmények és civil szervezetek részvételével.
- Konzorciumi és együttműködési partnerségben elkészült és beadásra került a pályázati anyag.
- A kezelő hatósággal megkötötték a támogatási szerződést. A támogatási összeg átlagosan 19-20 millió forint, a projektidő 1 év volt, melynek végére kellett megszületnie a résztvevők által aláírt foglalkoztatási paktumnak.

- Elkezdődött a pályázati program megvalósítása:
 - Kiválasztásra kerültek a közreműködő beszállító szervezetek elsősorban a helyzetelemzés és stratégiaalkotás, valamint a PR tevékenység elvégzésére.
 - Programindító értekezletet tartottak, ahol bemutatkoztak a projektmenedzsment és a megvalósításban résztvevő szakértők, valamint megalakult a konzorciumi tanács
 - Helyzetelemzés készült a kistérség társadalmi-gazdasági állapotáról, a lezajló folyamatokról
 - Helyzetelemzés megvitatását követően megkezdődött a stratégia alkotás folyamata.
 - Tanulmányutat szerveztek a Magyarországon, illetve Ausztriában működő foglalkoztatási paktumok eredményeinek megismerésére
 - Elkészült a kistérségi foglalkoztatási stratégia, mely a paktumban rögzített célkitűzések alapjául szolgált.
 - Lakossági fórumokat szerveztek a projekt céljának, eredményeinek megismertetésére és a helyben élők véleményének megismerésére
 - Zárórendezvény keretében ünnepélyes körülmények között aláírták a partner szervezetek a kistérségi foglalkoztatási paktumot, mint az együttműködés alapjául szolgáló jogi dokumentumot.

A foglalkoztatási paktumok szervezeti felépítése és működése

A Foglalkoztatási Fórum

A térségi és helyi szintű szereplők széleskörű bevonása, illetve a paktum céljainak megvalósítása érdekében a paktum aláírói foglalkoztatási fórumot működtetnek. A fórum a megállapodás szereplői mellett a foglalkoztatáspolitikai kérdések iránt érdeklődő minden személy és szervezet előtt nyitva áll.

A fórumot az irányító csoport elnöke hívja össze minden évben legalább két alkalommal.

A foglalkoztatási fórum feladatai:

- tájékozik a térség munkaerőpiaci helyzetéről,
- javaslatokat fogalmaz meg a munkaerőpiaci programokra,
- véleményezi az eddigi akciókat,
- segítséget ad az éves munkaprogram összeállításához,
- biztosítja a térség szereplői közötti információáramlást és az információk, vélemények cseréjét,
- segíti a térségi szereplők közötti kezdeményezések összehangolását,
- megválasztja az Irányító Csoport tagjait.

Az Irányító Csoport

A paktumban foglaltak végrehajtásáért az irányító csoport a felelős.

Az irányító csoport feladatai:

- információt gyűjt – felelős az elfogadott Kistérségi Foglalkoztatási Stratégia aktualizálásáért,
- megszervezi a foglalkoztatási fórum tájékoztatását,
- feldolgozza a foglalkoztatási fórum ajánlásait,
- kidolgozza a foglalkoztatási paktum éves munkaprogramját,
- koordinálja a munkaprogram megvalósítását az érintett szervezetek között,
- beszámol a foglalkoztatáspolitikai fórumokon az egyes programok teljesítéséről, valamint a következő időszak elképzeléséről
- segíti a térségi partnerségi kapcsolatokat.

A Foglalkoztatási Paktum koordinációja

A koordinációt és a folyamatos nyilvánosságot a foglalkoztatási paktum menedzsmentje végzi.

A foglalkoztatási paktumok tartalmi elemei: a foglalkoztatási paktumok hosszú távú céljai, célcsoportjai és feladatai kistérségenként

Nógrád megyében mind a hat kistérségi Paktum hosszú távú céljai szó szerint megegyeznek az alábbiak szerint:

„A paktum célkitűzései alapvetően kapcsolódnak az országos, regionális és megyei foglalkoztatáspolitikai célokhoz és a térség gazdaságfejlesztési elképzeléseivel. Hosszú távon az alábbi célokat szolgálják:

- Foglalkoztatási szint növelése
- Szakképzés munkaerőpiac igényeihez igazítása
- A kistérség hátrányos helyzetének mérséklése
- Lakosság életminőségének javítása”

A célcsoportok és a feladatok megjelölésében már eltérések tapasztalhatók.

Balassagyarmati kistérség:

Célcsoportok:

- Szakképzetlenség, nem piacképes, elavult szakmával rendelkező álláskereső, Tartós munkanélküliek,
- Munkanélküliséggel veszélyeztetett személyek, inaktívak,
- Pályakezdő fiatalok, különös tekintettel a felsőfokú végzettségűekre,
- Fejlesztésben érintett munkáltatók.

Feladatok:

- A foglalkoztatók számára megfelelő szakmai felkészültségű munkaerő biztosítása.
- A munkaerő-piaci igények és a szakképzés összehangolása.
- A tartósan munka nélkül lévők elhelyezkedési motivációjának erősítése.
- A felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalok megtartása, a korábban elvándoroltak visszahívása azáltal, hogy megélhetésük a kistérségben biztosítottá válik.
- A kis- és középvállalkozások erősítése fejlesztési, beruházási elképzeléseik segítése, a meglévő munkahelyek megtartása ill. új munkahelyek teremtése érdekében.
- A partnerek között kölcsönös információcsere, információáramlás biztosítása a kistérségi fejlesztési elképzelések megvalósításának elősegítése, a pénzügyi források feltárása és hatékony felhasználása érdekében.
- A térség adottságainak kihasználásával, a vidék fejlesztésével a foglalkoztatás növelése kiemelten az idegenforgalom, turizmus területén.

Bátonyterenyei kistérség:

Célcsoportok:

- Hátrányos helyzetű álláskereső.
- A munkaerőpiacra első ízben, vagy újból visszalépni szándékozók.
- Foglalkoztatással foglalkozó szervezetek.
- Foglalkoztatáshoz kapcsolódó civil szervezetek.

Feladatok:

- Foglalkoztatás növelése a munkaerő-piac kereslet – kínálati oldalának összehangolásával.
 - Munkaerő-piaci igények naprakész nyomon követése és továbbítása a helyi szakképző intézmények felé.

- A pályorientációs tevékenység szélesítése.
- Gyakorlati képzőhelyek bővítése a kistérségben.
- A térség közlekedési nehézségeinek enyhítése.
- A helyi vállalkozások számára tanácsadás nyújtása
- Kistérségi közösségfejlesztés, foglalkoztatási partnerség építés.
 - Közösségépítés.
 - Foglalkoztatási partnerség építés
- A foglalkoztatással kapcsolatos rendszeres információáramoltatás biztosítása.
 - Honlapok naprakész működtetése, aktuális adatokkal való feltöltése.
 - Helyi média tájékoztatása

Salgótarjáni kistérség:

Célcsoportok:

- Szakképzetlen, elavult szakmával rendelkező álláskereső
- Munkájuk elvesztésével veszélyeztetettek
- Inaktivitásból visszatérők
- Pályakezdők
- Tartósan munkanélküliek
- 50 év felettek.

Feladatok:

- A foglalkoztatók működéséhez szükséges munkaerő megfelelő szakmai felkészültségének biztosítása.
 - A vállalatok humán erőforrás igényeinek megfogalmazása, összegyűjtése
 - Képzési – munkaerő-piaci információs rendszer működtetése
- A fiatalok megtartása, a korábban elvándoroltak visszahívása az által, hogy megélhetésük a kistérségben biztosítottá válik. .
- Innovációs műhelyek működtetési lehetőségeinek feltérképezése, lehetőségének kihasználása a pályakezdők foglalkoztatásában.
- Tartósan munkanélküliek elhelyezkedési motivációjának erősítése.
- A kisvállalkozások fejlesztési, beruházási forrásszerzési tevékenysége hatékonyságának javítása információk nyújtásával, lehetőségek feltárásával, a megvalósításhoz kiemelt támogatás biztosítása.
- Közös információbázis (Paktum Hírlevél) létrehozásával biztosítani valamennyi partner és érdeklődő számára a hatékony információáramlást, információcserét, ezzel segítve a megalapozott fejlesztései döntések meghozatalát.

Rétsági kistérség:

Célcsoportok:

- Munkahelyük elvesztésével veszélyeztetettek
- Szakképzetlenek, elavult szakmával rendelkező munkanélküliek, álláskereső vagy inaktívak, akik képzéssel, szakmaváltással visszavezethetők a munka világába.
- Gyese, Gyeden lévő kismamák, 40 év feletti nők
- Pályakezdő fiatalok,
- Tartósan munkanélküli álláskereső, 50 év felettek,

Feladatok:

- A foglalkoztatók működéséhez szükséges munkaerő megfelelő szakmai felkészültségének biztosítása érdekében a munkaerő-piaci képzések szervezése
- A rétsági laktanya hasznosításához kapcsolódó foglalkoztatás támogatása

- A térség természeti adottságainak hasznosítása, a turisztika fejlesztése, képzéssel, foglalkoztatási támogatással.
- A kisvállalkozások fejlesztési, beruházási forrásszerzési tevékenysége hatékonyságának javítása információk nyújtásával, lehetőségek feltárásával, a megvalósításhoz kiemelt támogatás biztosítása.
- Közös információbázis (Paktum Hírlevél) létrehozásával biztosítani valamennyi partner és érdeklődő számára a hatékony információáramlást, információcserét, ezzel segítve a megalapozott fejlesztési döntések meghozatalát.
- A kistérség szervezeteinek információhoz juttatása, a pályázati lehetőségek igénybevételelével növelhetik a foglalkoztatottak számát, korszerűsíthetik működésüket.
- A kistelephelyeken a szociális ellátó hálózat kialakítása, fejlesztése, az ehhez szükséges létszám szakmai képzésének megszervezésével, a településen élő álláskeresőök foglalkoztatásának elősegítése.

Szécsényi kistérség:

Célcsoportok:

- A kistérségben működő, idegenforgalomban érintett vállalkozások, civil szervezetek, önkormányzatok által működtetett intézmények
- Többszörösen hátrányos helyzetben lévő munkanélküliek:
 - szakképzetlen elavult szakmával rendelkező munkanélküliek
 - cigány munkanélküliek
 - pályakezdők
 - tartós munkanélküliek
 - 50 év feletti
- A kistérségben működő vállalkozások

Feladatok:

- A térség adottságainak kihasználásával, különösen az idegenforgalom területén, a foglalkoztatási potenciál fejlesztése, és az ehhez szükséges munkaerő, vállalkozói réteg megfelelő szakmai felkészültségének biztosítása.
- Az alacsony iskolai végzettségűek – különös tekintettel a cigány fiatalokra - felzárkóztatása pályaaorientációs és szakképzést adó képzési programok biztosításával.
- A kisvállalkozások fejlesztési, beruházási forrásszerzési tevékenysége hatékonyságának javítása információk nyújtásával, lehetőségek feltárásával, a megvalósításhoz kiemelt támogatás biztosítása.
- Közös információbázis (Paktum Hírlevél) létrehozásával biztosítani valamennyi partner és érdeklődő számára a hatékony információáramlást, információcserét, ezzel segítve a megalapozott fejlesztési döntések meghozatalát.

Pásztói kistérség:

Célcsoportok:

- Szakképzetlen, elavult szakmával rendelkező álláskereső, munkahelyük elvesztésével veszélyeztetettek, inaktivitásból visszatérők
- Pályakezdők
- Tartósan álláskereső
- 50 év feletti álláskereső

Feladatok:

- A foglalkoztatók működéséhez szükséges munkaerő megfelelő szakmai felkészültségének biztosítása.

- A kisvállalkozások fejlesztési, beruházási, forrásszerzési tevékenysége hatékonyságának javítása információk nyújtásával, lehetőségek feltárásával, támogatások biztosítása
- A fiatalok megtartása, az elvándorlás csökkentése az által, hogy megélhetésük a kistérségben biztosítottá válik.
- Tartós munkanélküliek elhelyezkedési motivációjának erősítése
- Közös információbázis (Paktum Hírlevél) létrehozásával biztosítani valamennyi partner és az érdeklődők számára a hatékony információ áramlását, információ cseréjét, segítve a megalapozott fejlesztési döntések meghozatalát.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az Edelényi kistérség, a Mezőkövesdi kistérség, a Sátoraljaiújhelyi kistérség és a Szikszói kistérség dokumentumaiban megjelölt célok, célcsoportok és feladatok szó szerint megegyeznek az alábbiak szerint:

Célok:

„A kistérség ismert foglalkoztatási nehézségeinek csökkentése érdekében - összhangban az elfogadott kistérségi foglalkoztatási stratégiával – foglalkoztatást elősegítő programokat valósítsanak meg.

Összehangolják a térségi szereplők gazdasági és humán erőforrás fejlesztési elképzeléseit, céljait. Összehangolják a pénzügyi forrásokat a foglalkoztatáspolitikai célok eredményes megvalósításának érdekében.”

Célcsoportok:

- munkanélküliséggel veszélyeztetett személyek,
 - pályakezdő fiatalok,
 - megváltozott munkaképességűek,
 - tartós munkanélküliek,
 - roma munkanélküliek,
 - 40 éven felüli munkanélküliek,
 - nők,
- térségi vállalkozók.

Feladatok:

- A foglalkoztatási színvonal növelése, és a munkanélküliség csökkentése.
- Új munkahelyek teremtése a helyi vállalkozói szektor támogatásával.
- A munkahelyek megőrzése az igényekhez igazodó képzések indításával.
- A megváltozott munkaképességű személyek munkavállalási lehetőségeinek javítása.
- A térségi gazdaságfejlesztési elképzelések és a szakképzés összehangolása.
- A tanácsadási és a gondozási lehetőségek bővítése olyan személyek számára, akiket a munkanélküliség közvetlenül vagy közvetetten érint.
- Munkaerő piaci felzárkóztató, pályaaorientációs és szakképesítést adó képzési programok biztosítása az alacsonyan iskolázott fiatalok számára.
- A helyi, illetve a közösségi szolgáltatások fejlesztése az információs és a kommunikációs technológia segítségével.
- A hátrányos helyzetű és a munkaerőpiacról kiszorult rétegek integrációjának elősegítése.
- A férfiak és a nők esélyegyenlőségének figyelembe vétele minden területen.
- A térség adottságainak kihasználásával a foglalkoztatási potenciál fejlesztése az idegenforgalom, a sport-szabadidő, a szociális szolgáltatások, a kultúra terén.
- A gazdaság munkaerőigény kielégítésének segítése képzéssel, munkaerő-piaci szolgáltatásokkal és egyéb közgazdasági eszközökkel.

Az Encsi kistérség dokumentuma eltér az előzőektől.

Célok:

„A partnerség jelentős szerepet szeretne betölteni a hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatásában. Elkészültek, és folyamatosan készülnek a kistérség területén elvégzendő feladatokkal kapcsolatos projekt javaslatok, melyek elsősorban a gazdaságfejlesztést és foglalkoztatást célozza meg.”

Az általános célkitűzésekből az körvonalazódik, hogy azok megye specifikusak. A nógrádi paktumokban inkább átfogó társadalmpolitikai célkitűzéseket fogalmaztak meg, a borsodi paktumok projekt, forrás és együttműködés orientáltak.

Célcsoportok:

- munkanélküliséggel veszélyeztetett személyek
 - pályakezdő fiatalok
 - különös tekintettel a hátrányos helyzetűekre
 - nők
 - tartós munkanélküliek
 - roma munkanélküliek
 - 40 éven felüli munkanélküliek.

Feladatok:

- A gazdaság és az infrastruktúra fejlesztése, a foglalkoztatottság és a népességmegtartó képesség növelése
 - Mezőgazdasági és élelmiszeripari tevékenység fejlesztése
 - Erdőgazdálkodási és faipari tevékenység fejlesztése
 - Ipari és építőipari tevékenységek fejlesztése
 - Idegenforgalmi és turisztikai fejlesztések
 - A lakossági, személyi és gazdasági szolgáltatások, illetve a szociális gazdaság gyors ütemű, támogatott fejlesztése
 - Infrastruktúrafejlesztések
 - Kis- és középvállalkozások fejlesztésének támogatása
 - Külső tőkebefektetések és munkahelyteremtések ösztönzése, vonzása
 - A kistérséget és az egyes településeket érintő, értékteremtő jellegű közmunka programok, közhasznú és közcélú munkaprogramok körének szélesítése, szakszerű megtervezése, hatékony irányítása, szervezése és kivitelezése
 - Komplex képzési és foglalkoztatási munkaerő-piaci programok szélesebb körű alkalmazása.
- A humán erőforrás potenciál és a tudásbázis átfogó, differenciált fejlesztése
 - Az iskolázottság növelése
 - A szakmai képzések fejlesztése.
 - A felnőttképzés hozzáférhetőségének biztosítása.
 - A kistérségi és települési szintű tudásbázis erősítése a szellemi és menedzselési kapacitások bővítésével és részbeni „importálásával”
 - .Az új követelményeknek és a munkaerőpiac igényeinek megfelelő kompetenciák fejlesztése elsősorban a tartósan munkanélkülieknél és hátrányos helyzetű fiataloknál (munkaerő-piaci szolgáltatások, komplex programok, tréningek és felnőttképzési tanfolyamok útján)
- Az egyének és a szervezetek alkalmazkodó- és megújulási képességének, változtatni akarásának aktivitásának fejlesztése
 - Pozitív gondolkodásmód, optimista életszemlélet, a jövőképhez igazodó értékrend és kultúra kifejlesztése és széles körű elterjesztése

- Az intézkedés fontosságának tudatosítása és elfogadtatása a kistérség és a települések, valamint az intézmények, a gazdálkodó és civil szervezetek vezetőivel.
- A kezdeményező és innovációs készségek fejlesztése, az aktivitás és az újítások, a kreatív, alkotó munkastílus ösztönzése.
- Az új értékrendnek megfelelő vezetői készségek kialakítása, illetve fejlesztése az önkormányzatoknál, a választott képviselőknél, az intézményeknél, a munkaszervezeteknél, a vállalkozásoknál, valamint a nonprofit és egyéb szervezeteknél.
- A változtatni akarás és az egyéni motiváltság fejlesztése a pozitívabb gondolkodásmód, az igényesebb életvitel, az aktívabb önfejlesztés, tanulás és munkavégzés, a sikeresebb önmegvalósítás, és a belső értékek kifejezése irányába.
- A vállalkozókészség erősítése. Önbizalom erősítő, sikeres alkalmazkodási mintákat, módszereket közvetítő, készségeket és kompetenciákat fejlesztő tréningek, szerepgyakorlatok.
- Az esélyegyenlőség javítása és a hátrányos helyzetű roma népesség társadalmi integrációjának elősegítése
 - Az együttélés és a kölcsönös megértés kompetenciájának erősítése.
 - Felzárkóztató és szakmát adó, gyakorlati képzéssel, munkavégzéssel kombinált tanfolyamok szervezése („Termelő iskola” modell)
 - Roma munkanélküliek tartós foglalkoztatásának kiemelt támogatása ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi, vendéglátó-ipari és szolgáltatási tevékenységet végző munkáltatóknál.
 - Jól szervezett és irányított értékalkotó közmunkáknál, közhasznú és közcélú munkáknál alkalmazott szélesebb körű foglalkoztatás.
 - Roma egyéni és családi vállalkozások létrehozásának ösztönzése, támogatása
 - Az esélyegyenlőség javítása és a hátrányos helyzetű roma népesség társadalmi integrációjának elősegítése
 - Családsegítő Szolgálatok fejlesztése, illetve a falvakban való kiépítése.
 - Speciális, komplex (személyiségfejlesztő, képzési, foglalkoztatási és mentori segítségnyújtási elemeket egyaránt tartalmazó) munkaerő-piaci programok kidolgozása és szélesebb körű alkalmazása a roma munkaképes korú népesség körében.
- A munkaerő-piaci szereplők közös érdekeken alapuló partneri együttműködésének, és közösségi kapcsolatoknak a fejlesztése
 - Foglalkoztatási partnerség (paktum) létrehozása és működtetése.
 - A gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási stratégiához kapcsolódó projektötletek közös rangsorolása, részletesebb kidolgozása, előtanulmányok készítése.
 - Felkészülés az Új Magyarországért Fejlesztési Terv Operatív Programjai keretében várhatóan megjelenő pályázati felhívásokra, esélyesnek és célszerűnek ígérkező pályázatok folyamatos elkészítésére és benyújtására.
 - Az érdekérvényesítő és lobbizási képesség erősítése az önkormányzatok, országgyűlési képviselők, a helyi politikusok és más szervezetek, személyek összefogásával.
 - A közösségfejlesztést, az emberi kapcsolatok erősítését, az együttműködést segítő kulturális, sport, ismeretterjesztő, értékközvetítő, közös stratégiaalkotó programok, akciók, szakmai műhelyfoglalkozások szervezése.
 - Civil szervezetek erősítése, konzorciumokba való bekapcsolása és hálózatszerű együttműködésük kialakítása.
 - Kistérségi szintű munkáltatói és egyéb klubok létrehozása.

- Fórumok teremtése a jó gyakorlatok, módszerek és az innovatív megoldások gyors ütemű elterjesztésére. Külső előadók és szakértők közreműködésének gyakoribb igénylése.
- A magyar-szlovák határ menti gazdasági, társadalmi, kulturális, turisztikai és egyéb kapcsolatok, együttműködés fejlesztése.

Összefoglalás

Megvizsgálva a paktumok célkitűzéseit és a választott célcsoportok összetételét, az alábbi következtetések vonhatók le:

1. A régióban létrehozott kistérségi foglalkoztatási paktumok mindegyike a besorolás szerinti hátrányos vagy leghátrányosabb helyzetű kistérségben valósult meg. Ezeket a területeket összetett társadalmi-gazdasági problémák jellemzik. Általánosságban elmondható, hogy mindenhol az országos átlagnál rosszabbak a foglalkoztatottsági mutatók, magas a munkanélküliségi ráta, az egy főre eső GDP alacsony, nagy befektetők nincsenek a térségben, a közép és kisvállalkozások tőkeereje gyenge, kockázatvállalási kapacitása alacsony. A településeken a legnagyobb foglalkoztató jellemzően az önkormányzat. Nagy a roma lakosság aránya. A migrációs mérleg negatív, a térségből való elvándorlás nem csökken. Elsősorban a fiatal, képzett munkaerő vándorol el a térségből. A munkaerő-piac kereslet-kínálati oldala nem kiegyensúlyozott. A munkaerő többlet és a munkaerőhiány egyidejűleg jellemző. A szakképző intézmények képzési palettája nem illeszkedik a gazdaságban jelentkező kereslethez. A munkanélküliek összetétele kedvezőtlen, nagy a képzetlenek és a tartós munkanélküliek aránya. Tendencia a fiatal pályakezdők arányának növekedése a munkanélkülieken belül. Magas az inaktivitási arány. A kistérségek településeinek megközelíthetősége rossz, a kis településen élők nem tudnak eljutni a foglalkoztatási lehetőséget ígérő nagyobb közigazgatási helyiségekbe.
2. Az előbbieken ismertetett jellemzők miatt a kistérségek foglalkoztatási stratégiájának prioritásai és az ennek alapján meghatározott paktum célkitűzések nagyon hasonló képet mutatnak. Mindenhol elsődleges a foglalkoztatottsági szint emelése, a lakosság életszínvonalának a javítása. Ennek eszközeként fontosnak tartják a befektetési potenciál javítását, a helyi vállalkozások fejlesztését és a szakember képzés összehangolását a gazdaság munkaerőigényével. További stratégiai célkitűzés a munkahelyek megőrzése képzések, átképzések segítségével, valamint a munkaadók támogatásával. Általánosan jelenlévő cél a roma lakosság és a munkaerő-piacról kiszorult hátrányos helyzetű munkavállalók társadalmi és munkaerő-piaci reintegrálása komplex fejlesztő programok és segítő tanácsadó hálózatok működtetésével.
3. A dokumentumokból kitűnik, hogy az azt készítő szakember csoport legtöbbször általános célkitűzések megfogalmazására törekedett, ami keretét képezheti a további közös gondolkodásnak, és ami mentén majd konkrét projektek valósulhatnak meg. A célok megfogalmazása illeszkedik az ÚMFT operatív programjainak prioritásaihoz és a tervezett támogatási konstrukciók céljaihoz. Ez egyfelől szerencsés, mert segíti a pályázati források lehívását, másfelől viszont ellene hat a helyi közösség cselekvési kapacitás fejlesztésének és gátolja a speciális helyi szükségletek és lehetőségek érvényre jutását. Leginkább az Encsi kistérségi foglalkoztatási stratégiában jelennek meg konkrét helyi sajátosságok és szükségletek, mind a problémák, mind a fejlesztési célok meghatározásának tekintetében.
4. A paktumok meghatározott célcsoportját képezik minden esetben a klasszikusan hátrányos helyzetűnek számító munkavállalói csoportok (romák, pályakezdők, nők, 40 év felettek, fogyatékkal élők, tartósan munkanélküliek), amelyek a paktum működése során megvalósuló programok közvetlen hasznélvezői lehetnek. A legtöbb paktum

célcsoportként határozza meg a helyi vállalkozásokat, mint a megvalósuló programok során megerősíteni kívánt munkaadókat, továbbá a non-profit és állami foglalkoztatási célú szervezeteket, mint szolgáltatókat, akik egyrészt részt vehetnek a programok megvalósításában, másrészt ezzel párhuzamosan saját foglalkoztatottjaik számát is növelhetik.

5. A paktumok egyértelműen pozitív eleme, hogy külön célként fogalmazódik meg a résztvevők közötti információ áramlás javítása, az együtt gondolkodás színtereinek kialakítása és működtetése. Egészében ezt a célt szolgálja a paktumok szervezeti felépítése és a szervezeti egységeknek delegált feladatok összessége. Ennek eredményeként fogalmazódhatnak meg azok a többszektörű együttműködésre épülő konkrét fejlesztési elképzelések, melyek pályázati programként ölthetnek testet és valósulhatnak meg. Ezen túlmenően a helyi szintű személyes szektorközi párbeszéd hozzájárulhat a helyben élő közösségek szerveződéséhez is. Nem véletlen, hogy paktum szakértőkkel (Simkó János, Hatvani Gábor, Gyarmati Mihály, Tamási Ildikó) folytatott személyes interjúk során egybehangzó az a véleményük, hogy azokban a térségekben a legéletképesebbek a foglalkoztatási paktumok, ahol az irányító testület elnöke és tagjai, valamint a menedzsment személyesen elköteleződtek e mellett az együttműködési forma mellett és a pályázati támogatás megszűnése utáni időkben is aktívan képesek tovább folytatni a megkezdett munkát. Nekik kell megbirkózniuk azzal a nem kis feladattal, hogy a különböző területről érkező résztvevők motiváltságát megőrizték, és folyamatosan érdekeltté tegyék őket a párbeszéd fenntartásában. Az elemzés tárgyát már nem képező, de a kíváncsiság okán szerzett visszajelzések alapján sajnos ez tűnik a ritkábban előforduló folyamatnak.

Források elérhetősége:

Encs Kistérség Foglalkoztatási Paktum (www.atosz.hu/encspaktum/index.php)
Edelényi Kistérség Foglalkoztatási Paktum (www.edelenypaktum.hu)
Észak-magyarországi Regionális Foglalkoztatási Paktum (www.talentumkht.hu)
Mezőkövesdi Kistérség Foglalkoztatási Paktum (www.mezokovesdpaktum.hu)
Sátoraljaújhelyi Kistérség Foglalkoztatási Paktum (www.satoraljauijhepaktum.hu)
Szikszói Kistérség Foglalkoztatási Paktum (www.szikszopaktum.hu)
Balassagyarmati Kistérség Foglalkoztatási Paktum
Bátonyterenyei Kistérség Foglalkoztatási Paktum
Pásztói Kistérség Foglalkoztatási Paktum
Rétsági Kistérség Foglalkoztatási Paktum
Salgótarjáni Kistérség Foglalkoztatási Paktum
Szécsényi Kistérség Foglalkoztatási Paktum
www.emrmk.afsz.hu/engine.aspx?page=emrmk_foglalkoztatasi_paktumok
www.nogradpaktum.hu